

havde været hans Bestræbelse i det Udvalg, hvori han havde siddet, at tilveiebringe en Overenskomst mellem Tutein og S. A. Hansen, idet han holdt sig overbevist om, at naar disse to Mænd bleve enige om et Grundlag, kunde man med Sikkerhed gaae med, idet den Ene vilde see paa Godseiernes, den Anden paa Fæsternes Tarv. Han sagde endvidere, at denne Overenskomst i det Mindre havde vundet saamegen Styrke, at den var bleven en Overenskomst i det Større, thi naar Folkethinget, som han meente, utvivlsomt kunde siges at repræsentere Bondevennerne, og Landsthinget, som han ligesaa sikkert meente, maatte repræsentere den anden Side, vare blevene enige, var denne Overenskomst i det Mindre bleven en stor og betydningsfuld Overenskomst. Han sluttede sine Udtalelser med at sige, at han gjorde mere af det Lovforslag, som staaer paa Dagsordenen efter dette, og helst vilde have det, men at han oprigtigt sluttede sig til det andet, fordi han troede, at det vilde Godseierne hellere have. Af hvad Tjehning sagde, skal jeg blot nævne en eneste Uttring. Han sagde nemlig, at han vilde ønske, at Enhver, der ikke oprigtig vilde en Lov paa dette Grundlag, strax vilde stemme imod Grundlaget, for at Affstemningen kunde blive klar, og jeg behøver ikke at sige, at Tjehning selv, som var Forslagsstiller, stemte for det, hvilket altsaa viser, at han bestemt vilde en Lov paa dette Grundlag. Dette Grundlag er jo bygget paa den Betragtning, at den Beskyttelse, der hidtil gjennem Fæstelovgivningen har været givet Fæstebondestanden, nu burde falde bort, deels, som jeg sagde, af statsøconomiske og politiske Grunde, men ogsaa, fordi man troede, at nu havde den Bondestand, som man havde troet paa den Maade at maatte stille under Statens særlige Beskyttelse, faaet saadanne politiske Rettigheder og var saaledes voret op til samme Dannelse og Udvikling i det Hele som Statens øvrige Borgere, at den særlige Beskyttelse for denne Stand med Tryghed og Rolighed kunde falde bort. Det er imidlertid en Selvefølge, at den Værdi, en Fæstegaard har som Fæstegaard, er betydelig mindre for Jorddroten, end den Værdi, den har som en Selveiergaard uden disse Indskrænkninger, og det er denne For-

ffjel, som Godseieren ikke med nogensomhelst Ret kan fordrø for sig, naar det af almene Grunde, for det almene Bøls Skyld, bliver anseet for rigtigt, at have denne Beskyttelse og altsaa at borttage den Indskrænkning, som har hylet paa Jorden. Det vilde, som Bang i sin Tid sagde i sin Plan til den Landhøcommission, der efter hans Indstilling blev nedsat i 1849, være en sfrigende Uretfærdighed imod Bondestanden, om man vilde give Godseierne denne forøgede Værdi, hvilken man i den Overenskomst, som er nævnt, har anslaaet til $\frac{1}{3}$ à $\frac{1}{4}$, og man har fundet, at det var rigtigt, at denne forøgede Værdi tilfaldt Fæsterens Efterladte. Jeg har i mit Lovforslag i Formen afveget noget fra dette Punkt i Overenskomsten. Der staaer nemlig i denne, at den fratraadte Fæsters Arvinger skulle kunne fordrø Gaarden sat til offentlig Auction, men for at forebygge Alt, hvad der paa nogen, det være sig søgt eller naturlig Maade kunde siges at indeholde Begrebet om Fæsterens Medveiendomsret, har det været mig af stor Vigtighed at faae Alt, hvad der kunde sigte hertil, bort, fordi jeg har seet, hvilken Betydning der hidtil fra Modstandernes Side har været tillagt dette Punkt. Uagtet det under de Forhandlinger, der bleve førte i Anledning af Vedtagelsen af det nævnte Grundlag, baade af Ordføreren og af flere Andre blev udtalt klart og bestemt, at der ikke i dette Grundlag laa skjult Noget om Fæsterens Medveiendomsret, har jeg dog havt Erfaring om, at man har sagt, at det laa i Bestemmelsen om Berettigelsen for Fæsterens Efterladte til at fordrø Gaarden sat til Auction, fordi man, naar man ikke tillagde Fæsteren eller hans Arvinger nogen Medveiendomsret, ikke vilde have tillagt dem en saadan Ret. Da det er Staten, der har lagt Indskrænkningerne paa det paagældende Gods af Hensyn til Fæstebondestanden, er det forekommet mig, hvad der ogsaa i andre Henseender syntes mig naturligt, at det vilde være det Rigtige, at Staten, naar den af almeengyldige Grunde eller for Almeenvælets Skyld i det Hele taget vilde have denne Beskyttelse, ogsaa selv burde gjøre de fornødne Skridt til at have den, og til at udjævne, hvad der skal